

Κεφάλαιο 3^ο

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ

Το Δημαρχείο Πελασγίας, Φθιώτιδος

Η πρώτη διοικητική διαίρεση της Ελλάδας έλαβε χώρα στις 3 Απριλίου του 1833. Η χώρα διαιρέθηκε σε δέκα νομούς οι οποίοι διαιρέθηκαν σε 42 επαρχίες. Οι επαρχίες αυτές διαιρέθηκαν σε δήμους. Με την πάροδο του χρόνου η διοικητική δομή της χώρας υπέστη πολλές αλλαγές. Οι πιο σημαντικές αλλαγές έγιναν το 1912, όταν δημιουργήθηκαν οι Κοινότητες, και το 1999, όταν εφαρμόστηκε το σχέδιο «Ιωάννης Καποδίστριας» κατά το οποίο καταργήθηκαν οι Κοινότητες.

Σήμερα η Ελλάδα διαιρείται σε 52 νομούς. Κάθε νομός διαιρείται σε επαρχίες, και κάθε επαρχία διαιρείται σε δήμους. Στην σελίδα 48 παρατίθεται χάρτης ο οποίος δείχνει την σημερινή διοικητική διαίρεση της Ελλάδας. Η επεξήγηση του χάρτη αυτού βρίσκεται στην σελ. 49.

Η διαίρεση της Ελλάδας σε διαμερίσματα, Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησος, Ιόνια Νησιά, Θεσσαλία, Ήπειρος, Μακεδονία, Θράκη, Νησιά Αιγαίου, και Κρήτη, δεν επηρεάζει την έρευνα οικογενειακής ιστορίας λόγω του ότι δεν αποτελούν τμήματα της διοικητικής δομής του κράτους, και επομένως τα αρχεία δεν τηρούνταν κατά διαμερίσματα.

- ο Αλλαγές στη διοικητική διαίρεση της Ελλάδας

Οι αλλαγές της διοικητικής διαίρεσης της Ελλάδας από το 1836 ως το 1939 περιγράφεται λεπτομερώς στο βιβλίο «*Αρχεία περί της Συστάσεως και Εξελίξεως των Δήμων και Κοινοτήτων 1836-1939 και της Διοικητικής Διαρρέσεως του Κράτους*» υπο Αλεξ. Θ. Δρακάκη και Στυλ. Ι. Κούνδουρου. Το βιβλίο αυτό τυπώθηκε το 1939. Είναι πολύτιμο για την έρευνα οικογενειακής ιστορίας. Αντίτυπο θα βρείτε στην Εθνική Βιβλιοθήκη στην Αθήνα, στην *Βιβλιοθήκη Οικογενειακής Ιστορίας [Family History Library]* και στην συλλογή της συγγραφέως του πρόντος.

Πληροφορίες για τις αλλαγές που έγιναν στους δήμους το 1999 σύμφωνα με το *Σχέδιο Καποδίστρια* περιέχονται στο βιβλίο του Χαράλαμπου Χρυσανθάκη «*Η Θεσμική Μεταρρύθμιση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το Σχέδιο "Ιωάννης Καποδίστριας"*», έκδοση Αντ. Ν. Σάκκουλα, Σόλωνος 69, 106 79 Αθήνα, τηλ. 03618198 και 03615440.

Το χωριό Γλύφα της επαρχίας Φθιώτιδος. Άλλοτε ανήκε στην επαρχία Αλμυρού.

- ο Αλλαγές στα όρια και στις ονομασίες των νομών

Επίσης τα όρια και οι ονομασίες των νομών υπέστησαν αλλαγές.

Για παράδειγμα:

Ο νομός *Αργολίδος* και ο νομός *Κορινθίας* παλαιότερα αποτελούσαν έναν νομό, τον νομό *Αργολιδοκορινθίας*.

Στην περίπτωση αυτή καλό θα είναι να ελέγξετε αν τα βιβλία του νομού *Αργολίδος* συμπεριλαμβάνουν πληροφορίες για άτομα που ζούσαν στην *Κορινθία*.

- ο Αλλαγές στις ονομασίες χωριών και πόλεων

Χρειάζεται επίσης να έχετε υπόψη σας ότι τα ονόματα πολλών χωριών ή πόλεων άλλαξαν. Οι περισσότερες αλλαγές έγιναν κατά την τρίτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα. Όμως μερικές αλλαγές έγιναν νωρίτερα ή και αργότερα.

Ένα πολύτιμο βιβλίο που αναφέρει τις περισσότερες αλλαγές ονομασιών τόπων της χώρας είναι το *Πλήρες Γεωγραφικόν Λεξικόν της Ελλάδος*, υπο Γρηγορίου Στεφάνου, που εκδόθηκε το 1937. Αντίτυπα του βιβλίου αυτού θα βρείτε στην *Εθνική Βιβλιοθήκη*, στην *Family History Library* της Γιούτα (βλ. Κεφάλαιο 2 σελ. 20), και στην συλλογή της συγγραφέως του παρόντος βιβλίου.

ρίσκεται σήμερα, κατά τούτ' νικηφόρους Βαλκανικούς πολέμους (1912-13).
ΕΛΛΕΒΗ. Βλ. Λακκιά.
ΕΛΛΗ. Χωρίον κοιν. Νέας Χαλκηδό-
νος, έπαρ. Θεσσαλονίκης, νομού Θεσσα-
λονίκης. Κάτ. 279.
ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Συβίστα). Κοιν. έπαρ.
Μεσολογγίου, νομού Αιτωλίας και Α-
καρνανίας, με έδραν τὸ δμῶν. χωρίον.
Κάτ. 410. Έχει δημ. σχ. τηλεφ. και απέ-
χει τοῦ Αιτωλικοῦ 3 ὥρας.

Δείγμα του βιβλίου *Πλήρες Γεωγραφικόν Λεξικόν της Ελλάδος*

Το βιβλίο αυτό συμπεριλαμβάνει τις αλλαγές που έγιναν μέχρι το 1935. Αλλαγές ονομασίας χωριών ή πόλεων, που έγιναν μεταγενέστερα, αναφέρονται στα βιβλία με τίτλο «*Λεξικό των Δήμων, Κοινοτήτων και Οικισμών της Ελλάδος*» τα οποία εκδίδονται κάθε δεκαετία από την *Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος*

Ο κυριώτερος λόγος για την αλλαγή ονομάτων είναι ότι τα παλαιά ονόματα ήταν ξένα, όχι ελληνικά. Ένας άλλος λόγος είναι η διάκριση ενός χωριού από ένα άλλο που είχε το ίδιο όνομα και ανήκε στην ίδια επαρχία.

Παραδείγματα αλλαγής ονομασιών διαφόρων τόπων:

Σύγχρονη ονομασία	Παλαιά ονομασία
Κέρκυρα	Κορφοῦ
Κύθηρα	Τσιρίγο
Στερεά Ελλάδα	Ρούμελη
Πελοπόννησος	Μωριάς
Λαμία	Ζητούνι
Αράχωβα	Σάλωνα
Αμαλιάπολις	Μητζέλα
Πελασγία	Γαρδίκι

Όπως αναφέρεται και σε προηγούμενο κεφάλαιο αφού μάθετε το όνομα της πόλης ή του χωριού από όπου κατάγεται ο/η πρόγονός σας πρέπει να γνωρίζετε σε ποιο **δήμο** (ή κοινότητα) ανήκε η πόλη ή το χωριό αυτό την εποχή που γεννήθηκε, παντρεύτηκε ή πέθανε το άτομο για το οποίο ενδιαφέρεστε, γιατί τα ληξιαρχικά βιβλία που περιέχουν τις πληροφορίες που ζητάτε τηρούνταν στον δήμο (ή κοινότητα) στον οποίο ανήκε η πόλη ή το χωριό, και επομένως φέρουν το όνομα του δήμου αυτού (ή της κοινότητας). Το βιβλίο *Αρχαία Περι της Συστάσεως και Εξελίξεως των Δήμων και Κοινοτήτων 1836-1939 και της Διοικητικής Διαιρέσεως του Κράτους*, υπο Αλεξ. Θ. Δρακάκη και Στυλ. Ι. Κουνδούρου που αναφέρεται στην προηγούμενη σελίδα περιέχει λεπτομερείς πληροφορίες για τον σκοπό αυτό.

Πρέπει επίσης να γνωρίζετε σε ποιόν δήμο ανήκει **σήμερα** αυτή η πόλη (ή το χωριό). Την πληροφορία αυτή θα βρείτε σε έντυπα που περιέχουν το *Σχέδιο Καποδίστρια* που εφαρμόστηκε στην χώρα μας το 1999. Σας χρειάζεται το όνομα του σημερινού δήμου για να ξέρετε σε ποιόν δήμαρχο θα αποτανθείτε. Χρειάζεστε το όνομα της πόλης στην οποία εδράζεται η νέα δημαρχία για να ξέρετε πού θα στείλετε την αίτησή σας για χορήγηση πιστοποιητικών.

Επίσης χρειάζεται να ξέρετε σε ποιά **επαρχία** ανήκει η πόλη (ή το χωριό) του ενδιαφέροντός σας για δύο λόγους:

- Πρώτον: επειδή μπορεί να υπάρχουν δύο τόποι με το ίδιο όνομα στον ίδιο νομό.
- Δεύτερον: αν χρειαστείτε να αποτανθείτε στα *Γενικά Αρχεία του Κράτους – ΓΑΚ*, αυτά συνήθως εδράζονται στην έδρα κάθε επαρχίας.

Για τις έδρες των επαρχιών βλ. σελ. 44.

Θα πρέπει επίσης να ξέρετε σε ποιόν **νομό** ανήκε η πόλη (ή το χωριό) που σας

ενδιαφέρει την εποχή που ζούσε εκεί ο πρόγονός σας, και σε ποιόν νομό ανήκει σήμερα. Αυτό θα σας χρειαστεί όχι μόνο για την σωστή διεύθυνση σε περίπτωση που θα πρέπει να εκτελέσετε την έρευνά σας δι' αλληλογραφίας, αλλά και επειδή στα γραφεία της Νομαρχίας υπάρχουν βιβλία, όπως τα *Μητρώα Αρρένων κλπ.*, στα οποία μπορεί να βρείτε τις πληροφορίες που ζητάτε.

Για τις πρωτεύουσες των νομών βλ. σελ. 42.

Για να βρείτε σε ποιόν Δήμο, Επαρχία, Νομό, και Μητρόπολη ανήκει η πόλη που σας ενδιαφέρει, μαζί με άλλες πληροφορίες συμβουλευθείτε το βιβλίο *Λεξικόν των Δήμων, Κοινοτήτων και Οικισμών της Ελλάδος*, που εκδίδεται από την *Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος* μετά από κάθε δεκαετήσια απογραφή πληθυσμού.

Ένας άλλος λόγος για τον οποίο χρειάζεστε να γνωρίζετε τα προαναφερθέντα είναι για να μπορείτε να καταγράφετε με ακρίβεια τις πληροφορίες σας.

Τρίκαλα

ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ ΝΟΜΩΝ

Νομός

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ¹
 Αιτωλίας και Ακαρνανίας
 Αργολίδος
 Αρκαδίας
 Άρτης
 Αττικής
 Αχαΐας
 Βοιωτίας
 Γρεβενών
 Δράμας
 Δωδεκανήσου
 Έβρου
 Ευβοίας
 Ευρυτανίας
 Ζακύνθου
 Ηλείας
 Ημαθίας
 Ηρακλείου
 Θεσπρωτίας
 Θεσσαλονίκης
 Ιωαννίνων
 Καβάλας
 Καρδίτης
 Καστορίας
 Κερκύρας
 Κεφαλληνίας
 Κιλκίς
 Κοζάνης
 Κορινθίας
 Κυκλάδων
 Λακωνίας
 Λαρίσης
 Λασιθίου
 Λέσβου
 Λευκάδος
 Μαγνησίας
 Μεσσηνίας
 Ξάνθης
 Πειραιώς
 Πέλλης
 Πιερίας
 Πρεβέζης

Νομός

Πρωτεύουσα

Καρυαί
 Μεσολόγγιον
 Ναύπλιον
 Τρίπολις
 Άρτα
 Αθήναι
 Πάτραι
 Λεβαδεία
 Γρεβενά
 Δράμα
 Ρόδος
 Αλεξανδρούπολις
 Χαλκίς
 Καρπενήσιον
 Ζάκυνθος
 Πύργος
 Βέροια
 Ηράκλειον
 Ηγουμενίτσα
 Θεσσαλονίκη
 Ιωάννινα
 Καβάλα
 Καρδίτσα
 Καστοριά
 Κέρκυρα
 Αργοστόλιον
 Κιλκίς
 Κοζάνη
 Κόρινθος
 Ερμούπολις
 Σπάρτη
 Λάρισα
 Άγιος Νικόλαος
 Μυτιλήνη
 Λευκάς
 Βόλος
 Καλαμάτα
 Ξάνθη
 Πειραιεύς
 Έδεσσα
 Κατερίνη
 Πρέβεζα

Πρωτεύουσα

¹ Το Άγιον Όρος δεν αποτελεί νομό, έχει δική του αυτοδιοίκηση

Ρεθύμνης
Ροδόπης
Σάμου
Σερρών
Τρικάλων
Φθιώτιδος
Φλωρίνης
Φωκίδος
Χαλκιδικής
Χανίων
Χίου

Ρέθυμνον
Κομοτινή
Σάμος
Σέρραι
Τρίκαλα
Λαμία
Φλώρινα
Αμφισσα
Πολύγυρος
Χανιά
Χίος

Το εσωτερικό της αulόπορτας σπιτιού στην Πελασγία, Φθιώτιδος

ΕΔΡΕΣ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Επαρχία

Αγιάς
Αγίου Βασιλείου
Αιγιαλείας
Αγίνης
Αλεξανδρουπόλεως
Αλμυρού
Αλμωπίας
Αμαρίου
Άνδρου
Αποκορώνου
Άργους
Αρναίας
Άρτης
Αττικής
Βάλτου
Βιάννου
Βισαλτίας
Βοΐου
Βόλου
Γιαννιτσών
Γορτυνίας
Γρεβενών
Γυθείου
Διδυμοτείχου
Δομοκού
Δράμας
Δωδώνης
Δωρίδος
Εδέσσης
Ελασσόνος
Εορδαίας
Επιδαύρου Λιμηράς
Ερμιονίδος
Ευρυτανίας
Ζακύνθου
Ηλείας
Ημαθίας
Θάσου
Θεσσαλονίκης
Θηβών
Θήρας
Θυάμιδος
Ιεραπέτρας
Ιθάκης

Έδρα

Αγιά
Σπήλιον
Αίγιον
Αίγινα
Αλεξανδρούπολις
Αλμυρός
Αριδαία
Αμάριον
Άνδρος
Βάμος
Άργος
Αρναία
Άρτα
Αθήναι
Αμφιλογία
Πεύκος
Νιγρίτα
Σιάτιστα
Βόλος
Γιαννιτσά
Δημητοάνα
Γρεβενά
Γύθειον
Διδυμότειχον
Δομοκός
Δράμα
Ιωάννινα
Λιδορίκιον
Έδεσσα
Ελασσών
Πτολεμαΐς
Μολάοι
Κρανίδιον
Καρπενήσιον
Ζάκυνθος
Πύργος
Βέροια
Θάσος
Θεσσαλονίκη
Θήβαι
Θήρα
Ηγουμενίτσα
Ιεράπετρα
Ιθάκη

Επαρχία

Καβάλας
Καινουργίου
Καλαβρύτων
Καλαμπάκας
Καλαμών
Καλύμνου
Καρδίτσας
Καρπάθου
Καρυστίας
Καστορίας
Κέας
Κερκύρας
Κιλκίς
Κισσάμου
Κοζάνης
Κομοτηνής
Κονίτσας
Κορινθίας
Κραναίας
Κυδωνίας
Κυθήρων
Κυνουρίας
Κω
Λαγκαδά
Λακεδαιμόνος
Λαρίσης
Λασιθίου
Λεβαδείας
Λευκάδος
Λήμνου
Λοκρίδος
Μαλεβιζίου
Μαντινείας
Μαργαριτίου
Μεγαλοπόλεως
Μεγαρίδος
Μεσολογγίου
Μεσσήνης
Μετσόβου
Μηθύμνης
Μήλου
Μιραμπέλλου
Μονοφατσίου
Μυλοποτάμου
Μυτιλήνης
Νάξου
Ναούσης
Ναυπακτίας

Έδρα

Καβάλα
Μοίραι
Καλάβρυτα
Καλαμπάκα
Καλαμάτα
Κάλυμνος
Καρδίτσα
Κάρπαθος
Κάρυστος
Καστορία
Ιουλίς (Κέα)
Κέρκυρα
Κιλκίς
Κίσαμος
Κοζάνη
Κομοτηνή
Κόνιτσα
Κόρινθος
Αργοστόλιον
Χανιά
Κύθηρα
Λεωνίδιον
Κως
Λαγκαδάς
Σπάρτη
Λάρισα
Τζερμιάδον
Λεβάδεια
Λευκάς
Μύρινα
Αταλάντη
Άγιος Μύρων
Τρίπολις
Μαργαρίτιον
Μεγαλόπολις
Μέγαρα
Μεσολόγγιον
Μεσσήνη
Μέτσοβον
Μήθυμνα
Μήλος
Νεάπολις
Πύργος
Πέραμα
Μητιλήνη
Νάξος
Νάουσα
Ναύπακτος

Επαρχία

Ναυπλίας
Νέστου
Νικοπόλεως και Πάργας
Ξάνθης
Οιτύλου
Ολυμπίας
Ορεστιάδος
Παγγαίου
Παιονίας
Πάλης
Παξών
Παρνασσίδος
Πάρου
Πατρών
Πεδιάδος
Πειραιώς
Πιερίας
Πλωμαρίου
Πυλίας
Πυργιωτίσσης
Πωγωνίου
Ρεθύμνης
Ρόδου
Σάμης
Σαμοθράκης
Σάμου
Σαπών
Σελίνου
Σερρών
Σητείας
Σιντικής
Σκοπέλου
Σουλίου
Σουφλίου
Σύρου
Σφακίων
Τεμένους
Τήνου
Τρικάλων
Τριφυλίας
Τριχωνίδος
Τροιζηνίας
Τυρνάβου
Ύδρας
Φαρσάλων
Φθιώτιδος
Φιλιατών

Έδρα

Ναύπλιον
Χρυσούπολις
Πρέβεζα
Ξάνθη
Αρεόπολις
Ανδρίτσαινα
Ορεστιάς
Ελευθερούπολις
Γουμένισσα
Ληξούριον
Γάιος (Παξοί)
Άμφισσα
Πάρος
Πάτραι
Καστέλλιον
Πειραιεύς
Κατερίνη
Πλωμάριον
Πύλος
Βώροι
Δελβινάκιον
Ρέθυμνον
Ρόδος
Σάμη
Σαμοθράκη
Σάμος
Σάπαι
Κάντανος
Σέρραι
Σητεία
Σιδηρόκαστρον
Σκόπελος
Παραμυθία
Σουφλίον
Ερμούπολις
Χώρα Σφακίων
Ηράκλειον
Τήνος
Τρίκαλα
Κυπαρισσία
Αγρίνιον
Πόρος
Τύρναβος
Ύδρα
Φάρσαλα
Λαμία
Φιλιάται

Επαρχία

Φλωρίνης
Φυλλίδος
Χαλκιδικής
Χαλκίδος
Χίου

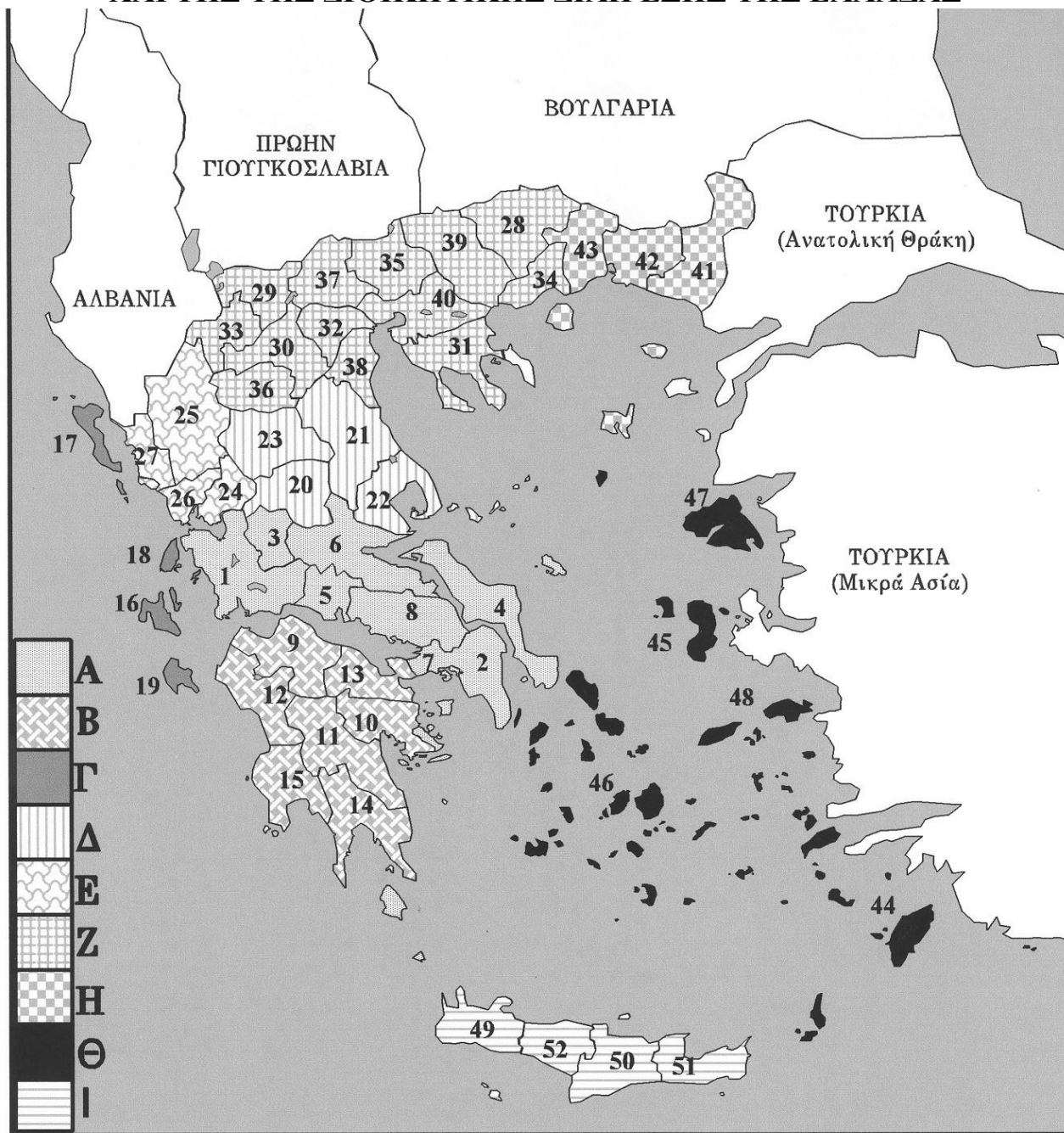
Έδρα

Φλώρινα
Νέα Ζίχνη
Πολύγυρος
Χαλκίς
Χίος

Ύδρα

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΙΡΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ: Τα γράμματα με τα αντίστοιχα σχέδια ή επισκιάσεις δείχνουν τα διαμερίσματα. Οι αριθμοί δείχνουν τους νομούς. Η χερσόνησος της Χαλκιδικής η οποία έχει παραμείνει λευκή είναι το Άγιο Όρος Άθως το οποίο έχει την δική του ανεξάρτητη διοίκηση. Τα ονόματα των νομών γράφονται ακριβώς όπως αναφέρονται στο *Λεξικό των Δήμων, Κοινοτήτων και Οικισμών της Ελλάδος*, της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, έκδοση 1984.

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ

- A. Στερεά Ελλάδα και Εύβοια
- B. Πελοπόννησος
- Γ. Ιόνια Νησιά - Επάνησα
- Δ. Θεσσαλία
- Ε. Ήπειρος
- Ζ. Μακεδονία
- Η. Θράκη
- Θ. Νησιά Αιγαίου
- Ι. Κρήτη

ΝΟΜΟΙ

1 Αιτωλίας και Ακαρνανίας, 2 Αττικής, 3 Ευρυτανίας, 4 Ευβοίας, 5 Φωκίδος, 6 Φθιώτιδος, 7 Πειραιώς, 8 Βοιωτίας, 9 Αχαΐας, 10 Αργολίδος, 11 Αρκαδίας, 12 Ηλείας, 13 Κορινθίας, 14 Λακωνίας, 15 Μεσσηνίας, 16 Κεφαλληνίας, 17 Κερκύρας, 18 Λευκάδος, 19 Ζακύνθου, 20 Καρδίτης, 21 Λαρίσης, 22 Μαγνησίας, 23 Τρικάλων, 24 Άρτης, 25 Ιωαννίνων, 26 Πρεβέζης, 27 Θεσπρωτίας, 28 Δράμας, 29 Φλωρίνης, 30 Γρεβενών, 31 Χαλκιδικής, 32 Ημαθίας, 33 Καστορίας, 34 Καβάλας, 35 Κιλκίς, 36 Κοζάνης, 37 Πέλλης, 38 Πιερίας, 39 Σερρών, 40 Θεσσαλονίκης, 41 Έβρου, 42 Ροδόπης, 43 Ξάνθης, 44 Δωδεκανήσου, 45 Χίου, 46 Κυκλάδων, 47 Λέσβου, 48 Σάμου, 49 Χανίων, 50 Ηρακλείου, 51 Λασιθίου, 52 Ρεθύμνης.

Τυρός, Κυνουρίας, Αρκαδίας